

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. Евгения Борисова Димитрова, ДН
катедра „Теория и методика на кинезитерапията“, НСА

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **“доцент“**
по професионално направление **7.4. Обществено здраве**
специалност **„Кинезитерапия“**

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 26/30.03.2021г. и в сайта на НСА, за нуждите на катедра „Теория и методика на кинезитерапията“ към факултет „Обществено здраве, здравни грижи и туризъм“, като единствен кандидат участва **гл. ас. Денка Ненова Маринова, доктор**. При обявяване на конкурса са спазени изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

1. Кратки биографични данни

Денка Маринова е завършила ОКС „магистър“ по кинезитерапия (1988) във ВИФ (НСА „Васил Левски“). През 1989 – 1991г. работи като кинезитерапевт към ДФС Локомотив, София; 1991 – 2010г. – в VIII-мо ДКЦ-ООД, София. От 2001 г. е хоноруван асистент към катедра „Теория и методика на кинезитерапията“ на НСА и главен асистент (2014г.). През 2013г. придобива образователна и научна степен „доктор“. Владее руски и английски език. Член е на Асоциацията на физиотерапевтите в България и на Съюза на учените в България. Професионалните ѝ интереси са в областта на кинезитерапията, масажа (класически, лечебен, спортен, китайски традиционен, Гуаша и др.), китайската традиционна медицина и др.

2. Общо описание на представените материали

Гл. ас. Денка Маринова, доктор участва в настоящия конкурс със следната научна продукция: общо 15 научни труда, както следва:

- Монография – самостоятелна – 1.

- Статии в специализирани научни списания, университетски издания (научни трудове) и сборници с доклади – 14 публикации (статии в специализирани научни списания – 6 публикации, статии в университетски издания (научни трудове) и сборници с доклади – 8 публикации).

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания) – представени са данни относно 12 цитирания: 9 в монографии и колективни томове с научно рецензиране (по Национален референтен списък) и 3 в нереферирани списания с научно рецензиране.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност

Гл. ас. Денка Маринова, доктор е утвърден преподавател в областта на кинезитерапията. В ОКС „Бакалавър“ преподава по: Класически масаж, Лечебен масаж, Спортен масаж, Китайски традиционен масаж, Китайски детски масаж, Китайски масаж на ходилата, Гуаша и Вендузотерапия, с аудиторна заетост над норматива. Участва в разработването на учебните програми по описаните учебни дисциплини, съобразени със съвременните изисквания за осигуряване на знания, умения и компетенции в професията. Организира и осигурява клинична практика и работа с пациенти в клинични бази. Извършва организационна и методическа работа с кинезитерапевти и директори от базови лечебни заведения (8-мо ДКЦ ООД и 24-то ДКЦ ООД, гр. София). Член е на изпитни комисии на държавен практически изпит по Кинезитерапия, ОКС „Бакалавър“. Поддържа високо ниво на продължаващо обучение. Има придобита специалност „Медицинска физкултура“ към Висш медицински институт (1995) и специализация по „Китайски традиционни методи на лечение – иглотерапия и мокситерапия“ (2000). Участвала е в 15 курса за повишаване на професионалната квалификация с български и международни лектори.

4.2. Научна и научно приложна дейност

От представените за рецензиране 15 научни труда гл. ас. Денка Маринова, доктор е самостоятелен автор в 12 публикации и първи автор в 1 от публикациите в съавторство. Тя има участия в 22 научни форума (10

национални конгреси и конференции и 12 международни конференции). Рецензент е 3 дипломни работи.

4.3. Внедрителска дейност

Участва в 4 научноизследователски и внедрителски проекти (1.Международен образователен проект DE/12/LLP-LDV/TOI/147504 - "STEP-IVI" по програма Leonardo da Vinci на ЕС – „Standardized training of professionals working with the International Classification of Functioning and Disabilities ICF“, 2014/2015 г.; 2.Национален образователен проект „Център за взаимопомощ, интеграция и подкрепа“ BG051PO001-5.1.05-0003-C0001 Център ВИП – Пловдив“, 2015/2017 г.; 3.Национален образователен проект „Разширяване дейността на Център за взаимопомощ, интеграция и подкрепа“ - BG05M9OP001-2.011-0001, 2018/2020 г.; 4.Международен научен проект STAH-VIT - № 2015-1-DE02-KA202-002288 по програма ERASMUS+, „Development and adaptation of a sports program for physical training of the visually impaired“, 2015/2017 г.).

4.4. Приноси (научни, научно приложни, приложни)

Считам, че най-сериозни са приносите на кандидатката **в областта на масажа**, разгледани детайлно както в дисертационния ѝ труд, така и в част от публикациите [1, 3, 7, 8, 11, 12, 13]. Особено ценен е разработеният от авторката собствен алгоритъм за кинезитерапия и масаж при множествена склероза [1] публикуван в **монографията** на тема „Кинезитерапия при множествена склероза – проблеми и перспективи“ (2019). Обогатена е *теоретичната област на научното познание*, свързана с масажната терапия и нейното физиологично въздействие при множествена склероза, с цел задържане прогресията на заболяването, поддържане на двигателните функции и подобряване качеството на живот. Разработена е ефективна методика на терапевтичен масаж при множествена склероза, основан на принципите на китайската традиционна медицина [1, 8, 13]. Резултатите от проучването при голям контингент болни показват, че специализираната масажна методика подобрява функционалните възможности и подобрява качеството на живот. Значим *практически принос* във физиотерапията има описанието и характеристиката на основните масажни техники, активни

точки и канали на човешкото тяло [1, 8, 13]. Голяма част от разработените техники и методики са въведени в обучението на студентите. Разработена е иновативна комбинирана програма, включваща лечебен масаж, акупунктурата и диетиката [7], която води до оптимизиране на лечението и профилактиката на хроничния запек. Създадена е и е апробирана физиотерапевтична методика за възстановяване на двигателните функции след спинален инфаркт, съчетаваща лечебен масаж, акупунктура и кинезитерапия [11]. Разработена е специализирана методика на терапевтичен масаж при пациенти с хронична болка в шийната област [12]. Изследвано е влиянието на традиционния китайски масаж (туйна) върху качеството на живот при пациенти с множествена склероза [8, 13].

Важни са и приносите в областта на **учебния процес по масаж**. Гл. ас. Денка Маринова, доктор е част от екип от преподаватели разработили и реализирали онлайн обучение по масаж на студенти от специалност „Кинезитерапия“, ОКС „Бакалавър“. В публикацията „Trends in E-Learning in Massage Therapy – Technical and Pedagogical Solutions“ [3] авторката описва комплексния подход за внедряване на онлайн обучението. Апробирана е специфична методология за оценяване на масажната практика. Публикуваните резултати показват ефективността на проведеното обучение.

От съществено значение са и приносите ѝ в областта на **кинезитерапията при множествена склероза** [1, 2, 6, 8, 9, 10, 13], където научните публикации са в резултат на дългогодишни търсения, проучвания и практическа дейност като кинезитерапевт.

Съществени теоретични и научно-приложни са и приносите ѝ в областта на **китайската традиционна медицина** [1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13]. Разгледана е теорията Дзин лоу и мястото ѝ съобразно съвременните разбирания в медицината [4]. Представени са основните теоретични концепции и принципи на китайската традиционна медицина [1, 4, 5] и възможностите за приложение при множествената склероза [1, 6] и други заболявания.

Оценявам положително и приносите ѝ в областта на **физическото възпитание и спорта** [14, 15]. Дефинирани са препоръки за развитие на

двигателните качества [14]. Разработена и апробирана е ефективна методика за развитие на гъвкавостта на 10-11 годишни ученици. [15].

5. Оценка на личния принос на кандидата

В представените за рецензиране научни публикации се установява сериозен личен принос на кандидата и добра работа в екип. Повечето от научните разработки са самостоятелни. Гл. ас. Денка Маринова, доктор се включва активно в преподавателската работа, научната, проектната и други дейности като експерт.

6. Заключение

Гл. ас. Денка Маринова, доктор е преподавател с отлична теоретична и практическа подготовка, уважавана от своите колеги и студенти. Научната и преподавателската ѝ дейност покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и съответния Правилник на НСА. Имайки предвид гореизложеното, предлагам **гл. ас. Денка Маринова, доктор** да бъде избрана за „доцент“ по професионално направление **7.4. Обществено здраве, специалност „Кинезитерапия“**.

26.06.2021 г.

Член на журито:

/проф. Евгения Димитрова, ДН/

STATE

Reviewer: Prof. Evgenia Dimitrova, DSc, Department of TMKT, NSA
of materials submitted for participation in a competition
to occupy the academic position "Assoc. professor"
In the professional direction 7.4. Public health
Specialty "Physiotherapy"

In the competition for assoc. professor, announced in the State Gazette, issue 26/30.03.2021r. and on the site of the NSA for the needs of the department "Theory and Methods of Kinesitherapy" at the faculty "Public Health, Health Care and Tourism", as the only candidate involved **Assistant professor Denka Marinova, PhD**. When the competition is announced the requirements of the Law for development of the academic staff of the Republic of Bulgaria, and its rules of application are met.

1. Short biographical data

Denka Marinova graduated from AWF "Georgi Dimitrov", as a Methodist in medical gymnastics (Physiotherapist). She has worked as a physiotherapist in VIII DCC, Sofia and as assistant professor in Kinesitherapy at the National Sports Academy "Vasil Levski". She has acquired a PhD after successful protection of dissertation work (2013). She is a member of the Association of Physiotherapists in Bulgaria (AFB), the Union of Scientists in Bulgaria. Her professional interests are in the field of kinesitherapy, massage (classical, healing, sports, Chinese traditional, etc.), Chinese traditional medicine, etc.

2. A general description of the materials presented

The candidate Ass. Prof. Denka Marinova, PhD, participates in the competition with a total of 15 scientific papers as follows:

- Monograph - independent – 1
- Articles in specialized scientific journals, university publications (scientific papers) and collections of reports - 14 publications (articles in specialized scientific journals - 6 publications, articles in university publications (scientific papers) and collections of reports - 8 publications).

3. Impact of the candidate's scientific publications in literature (known citations)

Data on 12 citations are provided: 9 in monographs and collective volumes with scientific review (according to the National Reference List) and 3 in unreferenced journals with scientific review. A total of 105 points – meets the minimum national requirements for the academic position of "Assoc. Professor".

4. General characteristics of the applicant's activities

4.1. Educational and pedagogical activities

Ass. Prof. Denka Marinova, PhD is an established lecturer in the field of kinesitherapy. She teaches at the Bachelor's Degree in: Classical massage; Healing massage; Sports massage; Chinese traditional massage; Chinese children's massage; Chinese foot massage; Suction therapy, with overtime employment above the norm. She participates in the development of curricula in the described disciplines, in accordance with modern requirements for providing knowledge, skills and competencies in the profession. She organizes and provides clinical practice and work with patients in clinical bases. She is a member of examination commissions of the state practical examination in Kinesitherapy, Bachelor's degree. She maintains a high level of continuing education. She has a degree in Medical Physical Education from the Higher Medical Institute (1995) and a specialization in Chinese Traditional Therapy - Acupuncture and Moxibustion (2000). She has participated in 15 courses for professional development with Bulgarian and international lecturers.

4.2. Scientific and scientific applied activities

From the 15 scientific papers submitted for review, Ass. Professor Denka Marinova, PhD is an independent author in 12 publications and the first author in 1 of the co-authored publications. She has participated in 22 scientific forums (10 national and 12 international conferences).

4.3. Implementation activity

She participates in 4 research and implementation projects (1. International educational project DE / 12 / LLP-LDV / TOI / 147504 - "STEP-IVI" under the

Leonardo da Vinci program of the EU - "Standardized training of professionals working with the International Classification of Functioning and Disabilities ICF ", 2014/2015; 2. National educational project "Center for mutual assistance, integration and support" "BG051PO001-5.1.05-0003-C0001 Center VIP - Plovdiv", 2015/2017; 3. National educational project "Expansion of the Center for Mutual Assistance, Integration and Support" - BG05M9OP001-2.011-0001, 2018/2020, 4. International research project STAI-VIT - № 2015-1-DE02-KA202-002288 under the ERASMUS + program, " Development and adaptation of a sports program for physical training of the visually impaired", 2015/2017).

4.4. Contributions (scientific, scientifically applied, applied)

I believe that the most serious are the candidate's contributions in the field of **massage**, discussed in detail both in her dissertation and in some of the publications [1, 3, 7, 8, 11, 12, 13]. Especially valuable is the author's own algorithm for kinesitherapy and massage in multiple sclerosis [1] published in the monograph on "Kinesitherapy in multiple sclerosis - problems and prospects" (2019). The theoretical field of scientific knowledge related to massage therapy and its physiological impact in multiple sclerosis has been enriched in order to maintain the progression of the disease, maintain motor functions and improve quality of life. An effective method of therapeutic massage in multiple sclerosis has been developed, based on the principles of Traditional Chinese medicine [1, 8, 13]. The results of the study in a large contingent of patients show that the specialized massage technique improves functional capabilities and improves quality of life. The description and characteristics of the basic massage techniques, active points and channels of the human body have a significant practical contribution in physiotherapy [1, 8, 13]. Many of the developed techniques and methodologies have been introduced in the training of students. An innovative combined program has been developed, including therapeutic massage, acupuncture and dietetics [7], which leads to optimization of the treatment and prevention of chronic constipation. A physiotherapeutic technique for the restoration of motor functions after spinal infarction has been developed and tested, combining therapeutic massage, acupuncture and kinesitherapy [11]. A specialized method of therapeutic massage has been developed for patients

with chronic neck pain [12]. The influence of traditional Chinese massage (tuina) on the quality of life in patients with multiple sclerosis has been studied [8, 13].

Contributions in the field of **massage training** are also important. Ass. Prof. Denka Marinova, PhD is part of a team of teachers who have developed and implemented online massage training for Kinesitherapy students – Bachelor's degree. In the publication "Trends in E-Learning in Massage Therapy - Technical and Pedagogical Solutions" [3] the author describes a comprehensive approach to implementing online learning. A specific methodology for evaluating massage practice has been tested. The published results show the effectiveness of the conducted training.

Her contributions in the field of **kinesitherapy in multiple sclerosis** are also important [1, 2, 6, 8, 9, 10, 13], where scientific publications are the result of many years of research, studies and practice as a physiotherapist.

Her contributions in the field of **Chinese traditional medicine** are also significant theoretical and scientific-applied [1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13]. The theory of Djinn Low and its place according to modern understandings in medicine are considered [4]. The basic theoretical concepts and principles of traditional Chinese medicine [1, 4, 5] and the possibilities for application in multiple sclerosis [1, 6] and other diseases are presented.

I also appreciate her contributions in the field of **physical education and sports** [14, 15]. Recommendations for the development of motor skills are defined [14]. An effective methodology for developing the flexibility of 10-11-year-old students has been developed and tested [15].

5. Assessment of the applicant's personal contribution

The scientific publications submitted for review establish a serious personal contribution of the candidate and good teamwork. Most of the scientific developments are independent. Ass. Prof. Denka Marinova, PhD is actively involved in teaching, research, project and other activities as an expert.

6. Conclusion

Ass. Prof. Denka Marinova, PhD is a lecturer with excellent theoretical and practical training, respected by his colleagues and students. Her scientific and teaching activity covers the requirements of the Law for Development of the

Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the respective Regulations of the NSA. Having in mind the above, I propose Ass. Prof. Denka Marinova, PhD to be elected "Associate Professor" in the professional field 7.4. Public health, specialty "Kinesitherapy"/"Physiotherapy".

June 26, 2021

Reviewer:

Prof. Evgenia Dimitrova, DSc